

Mimořádné události a krizové situace – co dělat při jejich vzniku, jak se zachovat

Obsah:

1. Definice pojmů
2. Legislativa
3. Řídící orgány
4. Mimořádné události a krizové situace, s nimiž se můžeme setkat na území městyse Sloup
5. Všeobecné zásady chování při vzniku mimořádné události
6. Způsob varování obyvatelstva
7. Jak se chovat při vzniku mimořádné události
8. Evakuace
9. Další pomůcky, dokumenty a informace

1. DEFINICE POJMŮ

MIMOŘÁDNÁ UDÁLOST

Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

KRIZOVÁ SITUACE

Je mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší krizový stav. Jsou při ní ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému.

KRIZOVÝ STAV	VYHLÁŠUJE	ZÁKONNÁ NORMA
Stav nebezpečí	Hejtman kraje	Zákon č. 240/2000 Sb. – § 3
Nouzový stav	Vláda ČR	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. – čl. 5, 6
Stav ohrožení státu	Parlament ČR	Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. – čl. 7
Válečný stav	Parlament ČR	Ústava ČR – ústavní zákon č. 1/1993 Sb. – čl. 43

2. LEGISLATIVA

Rozhodující krizová legislativa:

- Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky
- Zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů
- Zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)
- Zákon č. 241/2000 Sb. o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

3. ŘÍDÍCÍ ORGÁNY

Při mimořádné události zasahuje **integrováný záchranný systém** – pod tímto pojmem si lze představit společný, koordinovaný postup složek tohoto systému při provádění záchranných a likvidačních prací. Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou Hasičský záchranný sbor České republiky a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. V návaznosti na druh mimořádné události jsou podle potřeby na likvidaci jejích následků povolávány další potřebné složky, služby a organizace. Řídícím orgánem je velitel zásahu, popř. starosta obce s rozšířenou působností.

Při povodni zabezpečuje koordinaci záchranných a likvidačních prací povodňová komise městyse Sloup. V případě vyhlášení krizového stavu Krizový štáb.

V případě mimořádné události velkého rozsahu nebo krizové situace řídí činnost záchranných složek Krizový štáb obce s rozšířenou působností - Města Blansko.

4. MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI A KRIZOVÉ SITUACE, S NIMIŽ SE MŮŽEME SETKAT NA ÚZEMÍ MĚSTA BLANSKA

POVODNĚ

- **přírozená povodeň** – z tání sněhu a dlouhotrvajícího deště.
- **zvláštní povodeň** – blesková povodeň

Stupně povodňové aktivity

Jsou vázány na stanovené limity vodních stavů a průtoků v hlásných profilech, které jsou stanoveny v povodňových plánech.

1. stupeň – bdělost – nastává při nebezpečí povodně. Činnost zahajuje hlásná povodňová služba hlídková služba.

2. stupeň – pohotovost – vyhlašuje příslušný povodňový orgán v době, kdy ještě nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto potoků. Aktivizují se povodňové orgány, uvádějí do pohotovosti prostředky pro zabezpečovací práce, podle možnosti se provádějí opatření ke zmírnění průběhu povodně.

3. stupeň – ohrožení – vyhlašuje příslušný povodňový orgán při bezprostředním nebezpečí nebo při vzniku větších škod, ohrožení majetku a životů v záplavovém území. Provádějí se zabezpečovací a podle potřeby záchranné práce nebo evakuace.

Mapa předpokládaného zátopového území pro přírozenou povodeň při úrovni hladiny Q 100 (stoletá voda): gis.kr-jihomoravsky.cz/ozp/

Možnosti získání dalších informací o povodňové situaci:

- Státní podnik Povodí Moravy
- Český hydrometeorologický ústav

PŘÍRODNÍ POHROMY

vichřice, tornádo, sněhová kalamita, zemětřesení, katastrofální sucho

EPIDEMIE

hromadná onemocnění osob, pandemie

EPIZOOTIE

nákazy zvířat (ptačí chřipka, prasečí mor, slintavka, kulhavka, ...)

VÝBUCHY

požár, únik ropných látek, výbuch

- čerpací stanice PHM Sloup
- ALUMINIUM GROUP, a.s.

ÚNIK NEBEZPEČNÝCH CHEMICKÝCH LÁTEK, JINÉ NEBEZPEČÍ

ROZSÁHLÉ HAVÁRIE

silniční, letecká

PŘERUŠENÍ DODÁVEK

elektrické energie, plynu, pitné vody, potravin

NARUŠENÍ FUNKČNOSTI SILNIČNÍ SOUSTAVY

NARUŠENÍ ZÁKONNOSTI – TERORISMUS

5. VŠEOBECNÉ ZÁSADY CHOVÁNÍ PŘI VZNIKU MIMOŘÁDNÉ

UDÁLOSTI

- **RESPEKTUJTE** situaci a snažte se získávat informace z oficiálních zdrojů (rozhlas, televize, rozhlasové vozy, pokyny velitele zásahu, pokyny zaměstnavatele, městské vyhlášky apod.).
- **NEROZŠÍŘUJTE** poplašné a neověřené zprávy.
- **VARUJTE** ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí.
- **NETELEFONUJTE** zbytečně, přetěžujete síť.
- **NEPODCEŇUJTE** vzniklou situaci.
- **POMÁHEJTE** sousedům, zejména starým a nemocným lidem.
- **UVĚDOMTE SI**, že největší hodnotou je lidský život a zdraví, teprve potom záchrana majetku.
- **UPOSLECHNĚTE** pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů veřejné správy.
- **ZACHOVEJTE** klid a jednejte s rozmyslem.

Jste-li svědkem vzniku mimořádné události nebo zpozorujete-li vznikající nebezpečí, neprodleně informujte odpovědné orgány na tato telefonní čísla:

TELEFONNÍ ČÍSLA PRO HLÁŠENÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Hasiči 150

Záchranná služba 155

Policie 158

Jednotné číslo tísňového volání 112

Městská policie 156

Operační středisko potřebuje vědět tyto údaje:

- kdo volá (jméno volajícího) a číslo telefonu;
- co, kde a kdy se stalo (Operační střediska jsou zřízena na krajské úrovni. Pro včasný zásah složek IZS je důležité přesné určení místa vzniku mimořádné události, tzn. název obce i okresu, ve kterém se nachází);
- doplňující údaje podle situace (počet postižených, druh zranění, apod.).

Po ukončení hovoru čekejte na zpětný dotaz k ověření pravdivosti zprávy.

DALŠÍ DŮLEŽITÁ TELEFONNÍ ČÍSLA

Organizace	Ústředna, dispečink
Nemocnice Blansko	516 488 111, 516 838 111
Městská policie Blansko	516 418 418, 516 418 419
Poruchové služby:	
- elektrická energie	800 225 577
- plyn	1239
- voda (zdroj pitné vody)	737204368
- ČOV	737204373
Krizový štáb městyse Sloup (v případě vyhlášení krizového stavu)	516 435 237

6. ZPŮSOB VAROVÁNÍ OBYVATELSTVA

V případě mimořádné události, která akutně bezprostředně ohrožuje okolí, bude obyvatelstvo varováno pomocí sirén varovným signálem „**všeobecná výstraha**“. Jedná se o houkání sirény kolísavým tónem po dobu 140 sekund, které bude doplněno zprávou o charakteru ohrožení a činnosti, kterou je nutno na ochranu obyvatelstva provést.

Zprávu o charakteru ohrožení obdržíte z těchto zdrojů:

- V případě nutnosti rozhlasovými vozy MP, megafony nebo osobním informováním.
- Místním rozhlasem

- V případě rozsáhlejších mimořádných událostí zasahujících velké území bude informovat: Česká televize – program ČT 1 nebo ČT 2 Český rozhlas – RADIOŽURNÁL

Sirény jsou na území městyse umístěny v těchto lokalitách:

Rotační siréna

- Hasičská zbrojnice, Sloup 139
- ZŠ Sloup, č.p. 200

Co dělat, když zazní siréna:

- **Okamžitě se ukryt** – vyhledejte úkryt v nejbližší budově. Pokud cestujete automobilem a uslyšíte varovný signál, zaparkujte automobil a vyhledejte úkryt v nejbližší budově.
- **Zavřít okna a dveře** – pokud jste v budově, zavřete okna a dveře. Siréna může signalizovat únik nebezpečných látek. Uzavřením prostoru snížíte pravděpodobnost zamoření.
- **Sledovat informace o situaci** – pomocí rádia, televize, poslechem hlášení aj.

Zkoušky sirén probíhají zpravidla každou první středu v měsíci ve 12.00 hodin.

7. JAK SE CHOVAT PŘI VZNIKU MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

POVODEŇ

- Uzavřete včas okna, dveře sklepů a přízemních budov a dle možnosti je utěsněte.
- Majetek (zejména cenný) přestěhujte do vyšších podlaží, zaparkujte svůj automobil na bezpečném místě, kde nehrozí zaplavení. Doplňte pohonné hmoty.
- Připravte pytle s pískem a další těsnicí materiál na utěsnění nízko položených dveří, oken, odpadních potrubí, kanalizace apod.
- Připravte si evakuační zavazadlo.
- Připravte evakuaci domácích hospodářských zvířat, případně jejich uvolnění, aby se jim umožnilo uniknout před povodní.
- Informujte o možném ohrožení sousedy a pomozte s přípravou na evakuaci starým a nemocným osobám ve svém okolí.
- Trvale sledujte hromadné informační prostředky, pokyny orgánů státní správy a samosprávy.
- Jste-li k tomu vyzváni, opusťte ohrožený prostor.
- V případě evakuace dodržte zásady opuštění bytu (domu).
- Nemáte-li možnost si zajistit náhradní ubytování vlastními silami (u příbuzných, na chatě apod.), přesuňte se do evakuačního střediska.
- Zbytečně netelefonujte a nezatěžujte svými telefonáty organizování záchranných prací.
- Nestěžujte svojí zvědavostí činnost záchranných jednotek.

Na co se zaměřit – hlavně po povodni – obecná doporučení (HZS JmK)
http://www.firebrno.cz/uploads/Povodne_pred_a_po_doporuceni.pdf

Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi v ČR (MV ČR – GŘ HZS)

http://www.firebrno.cz/uploads/dokumenty_.PDF_info_pro_obcany/Povodne_ochrana_prirucka.pdf

ÚNIK ŠKODLIVÉ LÁTKY DO OVZDUŠÍ

- Jste-li na volném prostranství, okamžitě opusťte ohrožený prostor (směrem od zdroje nebo kolmo na směr větru). Není-li to možné, vstupte do nejbližší budovy. Malá prodyšnost stavebních materiálů budov výrazně sníží účinky zamoření ve srovnání s volným prostorem.
- Jste-li uvnitř, umožněte vstup dalším osobám. Nevstupujte do sklepních prostor, protože naprostá většina toxických látek je těžší než vzduch.
- Zavřete a všemi dostupnými prostředky utěsněte okna, dveře a ostatní ventilační otvory, vypněte klimatizaci (ventilátory apod.).
- Podle možností se zdržujte v místnosti na straně odvrácené od zdroje úniku škodlivé látky v co nejvyšším patře budovy; nekuřte, vyvarujte se fyzické námahy.
- Připravte si improvizovaný prostředek k ochraně dýchacích orgánů, při průniku škodliviny do budovy jej použijte. Při jeho výměně zadržte dech.
- Při svědění na nekrytých částech těla si tělo omyjte větším množstvím vody a otřete do sucha. Oděv si podle možností vyměňte.
- Sledujte rozhlas, televizi nebo místní hlášení o situaci.
- Budovu neopouštějte, pokud neobdržíte informace, že je to možné.

Chování obyvatelstva v případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek – příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby, podnikající fyzické osoby a obyvatelstvo (MV ČR – GŘ HZS)

www.mvcr.cz/udalosti/prirucky/chemie.html

Improvizovaná ochrana dýchacích cest a těla (HZS JmK)

http://www.firebrno.cz/uploads/dokumenty_.PDF_info_pro_obcany/Improvizovana_ochrana_prirucka.pdf

POŽÁR

- Požár uhasťte dostupnými prostředky nebo jej lokalizujte. Jestliže to není možné, proveďte nutná opatření k zamezení jeho šíření.
- Ohlaste zjištěný požár na ohlašovně požárů (150) nebo zabezpečte jeho ohlášení.
- Zjistěte, zda se v ohroženém prostoru nenachází osoby; pokud ano, vyveďte je na bezpečné místo.
- Zastavte přívod plynu, vypněte elektrický proud, vezměte si nejnutnější věci (doklady, léky, peníze apod.) a ohrožený prostor rychle opusťte.
- Neodvětrávejte prostory v nichž hoří. Přístup vzduchu intenzitu hoření zvyšuje (kouř má opačné účinky jak vzduch).
- Vyneste předměty, které působením požáru mohou vybuchnout, zvýšit intenzitu hoření, popřípadě mohou zvýšit škodlivost unikajících plynů (např. propan-butanové nádoby apod.); není-li to možné, upozorněte na tyto předměty zasahující záchranné složky.
- Nezdržujte se v blízkosti požáru, hořením různých materiálů mohou vznikat nejrůznější škodlivé plyny.
- Z blízkosti požáru odveďte vozidlo, aby nepřekáželo záchranným jednotkám, popřípadě nebylo poškozeno.
- Poskytněte na výzvu velitele zásahu osobní pomoc jednotce požární ochrany.
- Respektujte pokyny velitele zásahu a řiďte se jimi.

NÁLEZ NEBEZPEČNÉ LÁTKY

- S podezřelým předmětem nehýbejte, neotevírejte ani se ho nedotýkejte.
- Neodbornou manipulací by mohlo dojít k výbuchu, šíření nebezpečných látek nebo zničení kriminalistických stop.
- Věřte vyobrazeným symbolům.
- Informujte Hasičský záchranný sbor kraje (HZS) na **150** nebo Policii ČR na **158**, nebo evropskou linku tísňového volání na **112** (zajišťuje HZS kraje).
- Zajistěte do příjezdu odborníků, aby s nálezem nebylo manipulováno.

Nálezy nebezpečných látek – pomůcka (HZS JmK)

http://www.firebrno.cz/uploads/dokumenty/.PDF_info_pro_obcany/Nebezpecna_latka_nalez_prirucka.pdf

8. EVAKUACE

Evakuace je způsob ochrany, kterým se zabezpečuje přemístění osob z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, kde je zajištěno náhradní ubytování, stravování a další nezbytná opatření pro nouzové přežití. Rozhodnutí o provedení evakuace bude vydáno vždy, pokud nebude možno zajistit ochranu osob v místech jejich stálého nebo běžného pobytu. Bude vydáno orgány městyse Sloup (ORP Blansko), v případě nebezpečí z prodlení velitelem zásahu.

Evakuace obyvatel města je plánována při těchto mimořádných nebo krizových situacích:

- zvláštní povodeň

Zásady chování při evakuaci

- Dbejte pokynů evakuačních orgánů.
- Podle časových možností si připravte evakuační zavazadlo a vhodně se oblečte.
- Nepodlehňte panice, pomozte starým lidem, nemocným a dětem.
- Jste-li v tísni, vyvěste na viditelné místo bílý terč (prostěradlo, ručník apod.) pro vyžádání pomoci.
- Dodržte zásady pro opuštění bytu.
- Při použití vlastních vozidel dodržujte pokyny orgánů zabezpečujících evakuaci.

Zásady pro opuštění bytu nebo rodinného domu

- Vypněte elektrické spotřebiče s výjimkou chladniček a mrazniček, ve kterých jsou uloženy potraviny (v případě povodní vždy vypněte hlavní jistič).
- Uzavřete hlavní uzávěry plynu a vody.
- Uhaste otevřený oheň v kamnech, vařičích, tepelných agregátech apod.
- Odpojte antény televizních a rozhlasových přijímačů.
- Překontrolujte uzavření oken.
- Dětem vložte do kapsy cedulku se jménem, adresou a spojením na rodiče.
- Zabezpečte byt nebo dům proti vniknutí cizích osob.
- Na vstupní dveře připevněte informaci o tom kdo, kdy a kam se evakoval.
- Přesuňte se do určeného evakuačního střediska.
- Při využití samostatné evakuace k příbuzným, známým, na chatu, chalupu oznamte tuto skutečnost evakuačním úřadům.

Evakuační zavazadlo

- Jako evakuační zavazadlo nejlépe poslouží batoh (krosna), cestovní taška nebo kufr. Na zavazadlo upevněte štítek s vaším jménem, příjmením a celou adresou. Evakuační zavazadlo by mělo obsahovat:
- základní trvanlivé potraviny na 3 dny, nejlépe v konzervách, dobře zabalený chléb a hlavně pitnou vodu;
- předměty denní potřeby, jídelní misku, příbor;
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy, cennosti a platební karty;
- přenosné rádio s rezervními bateriemi;
- toaletní a hygienické potřeby;
- léky, zdravotní pomůcky;
- náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku, karimatku nebo lehátko;
- kapesní nůž, otvírák na konzervy, šití a další drobnosti;
- kapesní svítilnu + náhradní baterie, svíčky, zápalky;
- předměty a věci pro vyplnění dlouhé chvíle (knihu, pro děti hračku apod.).

Nouzové ubytování obyvatel

Součástí evakuace je zabezpečení přechodného náhradního ubytování a nouzového zásobování pro občany (stravování, pitná voda, nejnnutnější ošacení a obuv, zajištění lékařské péče, psychologické a duchovní pomoci aj.), kteří si jej nemohou zajistit jiným způsobem např. u příbuzných, na chatě, chalupě apod. O místech náhradního ubytování bude rozhodnuto podle konkrétní situace a obyvatelé se o nich včas dozvědí.

Po odeznění mimořádné události či krizové situace se budou občané podle možností vracet do svých domovů nebo bude příslušnými orgány dále řešena jejich situace.

9. DALŠÍ POMŮCKY, DOKUMENTY A INFORMACE